

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

Факультет фізичного виховання

Кафедра педагогіки і психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
педагогіки і психології,
професор Андрюшина Л.Л.

«12» червня 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Педагогіка вищої школи»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Магістр

(ступень вищої освіти)

галузь знань

01 – «Освіта/педагогіка»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність

014 – «середня освіта»

(шифр і назва спеціальності)

факультет

Фізичного виховання

(назва факультету)

вид дисципліни

обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

2023-2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни – «Педагогіка вищої школи» для здобувачів ступеню вищої освіти Магістр, галузі знань - 01 – «Освіта/педагогіка», спеціальності 014 – «середня освіта».

Розробники:

Андрюшина Л.Л., завідувач кафедри педагогіки і психології, професор, к.б.н.

Родіна Ю.Д., доцент кафедри педагогіки і психології, доцент, к.фіз.вих.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри педагогіки і психології, факультету фізичного виховання, Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту.

Протокол № 16 від “12” червня 2023 року

Завідувач кафедри

Л.Л. Андрюшина

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань _____	Нормативна (за вибором)	
	(шифр і назва)		
	Напрямок підготовки _____		
	(шифр і назва)		
Модулів – 4	Спеціальність (професійне спрямування): <u>014 – «середня освіта»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)		1-й	
Загальна кількість годин - 120		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 38 самостійної роботи студента – 82	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Магістр	20 год.	
		Практичні, семінарські	
		18 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		82 год.	
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:2,2

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасний етап розвитку людської цивілізації посилює вимоги до наукової компетентності фахівця з вищою освітою. Він повинен уміти творчо мислити, самостійно поповнювати свої знання, орієнтуватися в бурхливому потоці наукової інформації. Необхідність підвищення рівня наукової підготовки є характерною ознакою сьогодення і в галузі професійної педагогічної діяльності.

Процес підготовки нової генерації науковців, здатних позитивно впливати на суспільний розвиток, потребує зростання якості знань, збереження національної культури, виникнення нових функцій педагогіки вищої школи.

Однією з найважливіших функцій педагогіки вищої школи слід назвати гуманістичну, оскільки в центрі її знаходиться людина моральна, творча, здатна на високому професійному рівні розв'язувати складні питання буття.

Загальні положення педагогіки вищої школи опираються на знання магістрами філософії як методологічної основи, психології, як теоретичної бази і стають основою оволодіння курсу для подальшої практичної діяльності.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомити магістрів з основними законами, категоріями, принципами, методами, засобами навчання й виховання вищої школи.

Завдання навчальної дисципліни:

- Розглянути вищу школу як соціальну педагогічну систему.
- Проаналізувати навчальний предмет і принципи дидактики вищої школи.
- Розкрити сутність та закономірності навчального процесу у вищій школі.
- Ознайомити з формами та методами організації навчання у вищій школі.
- Проаналізувати сутність виховання морально-правової відповідальності педагога.

У результаті вивчення курсу студенти повинні **знати:**

1. основні проблеми педагогіки вищої школи;
2. предмет педагогіки вищої школи;
3. характеристику системи педагогічних наук.
4. основні педагогічні категорії;
5. основний зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками;
6. визначення понять «методологія» і «методика» педагогічного дослідження;
7. основні складові теоретичних методів дослідження.
8. сутність і зміст емпіричних методів дослідження;
9. основні напрями дидактичних досліджень;
10. суперечності процесу виховання морально-правової відповідальності особистості.

Вміти:

- застосовувати наукові знання на практиці при вирішенні навчальних та виховних завдань;
- орієнтуватися у відборі технологій, які відповідають тій чи іншій парадигмі освіти;
- застосовувати технології педагогічної підтримки дитини у освітньому процесі;
- уміти обрати тему наукового дослідження і сформулювати концептуальний апарат, теоретично обґрунтувати проблему та вибрати методи її дослідження;
- організувати експеримент і впровадити отримані результати в практичну діяльність школи, вищого навчального закладу.

Загальні компетентності, формування яких передбачено навчальною дисципліною:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність використовувати компетентнісний підхід у фізичному вихованні закладів середньої освіти.

ФК 3. Здатність задовольняти особистісні потреби дитини в процесі фізкультурної діяльності та досягти індивідуалізації навчання.

ФК 4. Здатність до реалізації принципу розвиваючого навчання, забезпечення гнучкості та можливості нововведень.

ФК 9. Готовність до систематизації, узагальнення та поширення вітчизняного та закордонного досвіду в професійній сфері.

ФК 17. Здатність використовувати методи організації та проведення наукових досліджень у професійній сфері.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні основи педагогіки вищої школи

Тема 1. Введення у педагогіку вищої школи

Тема 2. Вища школа як педагогічна система.

Тема 3. Сутність та закономірності навчального процесу у вищій школі

Модуль 2. Система вищої освіти в Україні і за кордоном

Тема 4. Освіта в сучасній Україні. Рівні та ступені вищої освіти.

Тема 5. Система забезпечення якості освіти в Україні і за кордоном.

Модуль 3. Основи дидактики і теорії виховання вищої школи

Тема 6. Предмет і принципи дидактики вищої школи.

Тема 7. Організація навчального процесу у вищій школі – форми, методи організації навчання, облік знань.

Тема 8. Сучасні технології навчання.

Модуль 4. Майстерність і професіоналізм викладача вищої школи

Тема 9. Лекторська майстерність викладача.

Тема 10. Педагогічна культура викладача закладу вищого освіти.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Загальні основи педагогіки вищої школи												
Тема 1. Введення у педагогіку вищої школи.	30	2	0			10						
Тема 2. Вища школа як педагогічна система.		2	2			10						
Тема 3. Сутність та закономірності навчального процесу у вищій школі		2	2			10						
Разом за змістовим модулем - 30	30	6	4			20						
Модуль 2. Система вищої освіти в Україні і за кордоном												
Тема 4. Освіта в сучасній Україні. Рівні та ступені вищої освіти.	30	2	0			12						
Тема 5. Система забезпечення якості освіти в Україні і за кордоном.		2	2			12						
Разом за змістовим модулем - 30	30	4	2			24						
Модуль 3. Основи дидактики і теорії виховання вищої школи												
Тема 6. Предмет і принципи дидактики вищої школи.	30	2	2			4						
Тема 7. Організація навчального процесу у вищій школі – форми, методи організації навчання, облік знань.		2	4			6						
Тема 8. Сучасні технології навчання.		2	2			4						
Разом за змістовим модулем - 30	30	6	8			16						
Модуль 4. Майстерність і професіоналізм викладача вищої школи												
Тема 9. Лекторська майстерність викладача	30	2	2			10						
Тема 10. Педагогічна культура викладача закладу вищого освіти.		2	2			12						
Разом за змістовим модулем - 30	30	4	4			22						
Усього годин:	120	20	18			82						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
Модуль 1. Загальні основи педагогіки вищої школи			
1	Вища школа як педагогічна система.	2	
2	Відмінності педагогічного процесу у середній школі і вищому навчальному закладі	2	
Модуль 2. Система вищої освіти в Україні і за кордоном			
3	Моделі освіти та педагогічні системи різних країн.	2	
Модуль 3. Основи дидактики і теорії виховання вищої школи			
4	Навчання у вищій школі - форми реалізації	2	
5	Вибір методів навчання	2	
6	Сутність і значення компетентнісного підходу в освіті	2	
7	Сучасні підходи до організації дидактичної взаємодії в навчальному процесі вищої школи	2	
Модуль 4. Майстерність і професіоналізм викладача вищої школи			
8	Лекторська майстерність викладача	2	
9	Джерела і складові професійної культури викладача	2	

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денне	заочне
1	Написання реферату на обрану тему з курсу «Педагогіка вищої школи».	30	
2.	Творча робота «Модель вищого навчального закладу майбутнього»	10	
3.	Самостійна робота «Роль та значення педагогіки вищої школи»	10	
4.	Творча доповідь «Монолог та діалог у навчальному процесі вищої школи»	10	
5.	Подання 15-хвилинної презентації лекції та читання за нею лекції	22	
Усього годин		82	

7. Методи навчання

Викладання курсу здійснюється шляхом читання лекцій та проведення практичних занять, передбачає активну самостійну роботу студентів щодо вивчення наукової літератури, та самостійне написання творчих робіт. Головною метою самостійних занять є засвоєння студентами основних понять педагогіки вищої школи, які розкриті у лекціях і практичних заняттях, а також під час самостійної роботи студентів з літературою.

8. Методи контролю

Контроль знань студентів передбачає:

№	Форми контролю	Кількість	Терміни контролю
1	Вхідний контроль	1	на першому занятті
2	Поточний контроль: тестовий контроль	2	за підсумками вивчення тем: 1-3, 4-6, 9
	Індивідуальні завдання	5	Протягом семестру
	Опитування за темами практичних занять, участь у дискусіях		на практичних заняттях
3	Підсумковий контроль: - контрольна робота	1	Перед атестацією та за підсумками вивчення курсу
	- Залік	1	За розкладом заліково – екзаменаційного періоду
5	- Контроль залишкових знань	1	За потребою, у наступному семестрі

Вивчення курсу супроводжується проведенням поточного, модульного та підсумкового контролю за якістю отриманих студентами знань.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Денне відділення

Поточний контроль				Підсумков. контр (ісп) (балів)	Підсумкова оцінка (балів)
М 1	М 2	М 3	М 4		
Т 1-2 – 60 - 100	Т 3-4 – 60 - 100	Т 5-7 – 60 - 100	Т 8-9 – 60 - 100	60-100	60-100

До заліку допускаються студенти, які отримали позитивні оцінки під час практичних занять і контрольної роботи, а також виконали завдання самостійної роботи. Залік проводиться усно. Залік одержує студент, який у співбесіді з викладачем виявив високий рівень теоретичної підготовки, повно та обґрунтовано відповів на запитання, продемонстрував здатність використовувати теоретичні знання. Отримані в процесі вивчення курсу, для розв'язання практичних завдань.

На **«відмінно»** оцінюється робота (відповідь), яка є змістовною, тобто в ній студент продемонстрував систематичні ґрунтовні знання, вміння аналізувати, конкретне володіння науковою термінологією, здатність логічно та послідовно викладати теоретичний матеріал; вміння інтегрувати практичні і теоретичні знання; краткість та ясність відповіді, відсутність зайвого матеріалу. Вміння чітко окреслювати напрямок відповіді, не відділятися у міркуваннях від запланованої теми. Демонстрація вміння використовувати отримані знання для вирішення практичних проблем та вміння самостійно мислити, робити висновки.

На **«добре»** оцінюється робота, в якій студент виявив повні знання теоретичного матеріалу відповідно до програми курсу та вміння співвідносити знання з проблемною ситуацією.

На **«задовільно»** оцінюється робота, в якій студент виявив знання основних теоретичних положень, форм та методів їх вирішення.

На **«незадовільно»** оцінюється робота, в якій студент виявив поверхові знання з курсу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	---

10. Орієнтовні питання до заліку

1. Проаналізуйте сутність понять «педагогіка» і «педагогіка вищої школи».
2. Дайте визначення об'єкту, предмету педагогіки вищої школи.
3. Проаналізуйте функції педагогіки як науки.
4. Дайте загальну характеристику основним категоріям педагогіки.
5. Розкрийте сутність поняття «педагогічна система».
6. Дайте характеристику системі вищої освіти в Україні.
7. Дайте характеристику основних типів вищих навчальних закладів в Україні.
8. Розкрити сутність понять об'єкт, предмет, мета дослідження.
9. Проаналізувати взаємозв'язок понять методологія, науковий метод, методика.
10. Охарактеризувати загальнонаукові методи дослідження.
11. Дати характеристику теоретичним методам дослідження.
12. Проаналізувати емпіричні методи дослідження.
13. Система вищої освіти у США.
14. Система вищої освіти країн Заходу.
15. Вища освіта у Франції.
16. Вища освіта у Великобританії.
17. Вища освіта в Німеччині.
18. Система вищої освіти у країнах Сходу.
19. Вища освіта в Японії.
20. Вища освіта в Південній Кореї.
21. Передісторія вищої освіти в Україні.
22. Класичні університети України періоду нової та новітньої історії.
23. Українська вища педагогічна школа до жовтневого перевороту.
24. Вища педагогічна освіта доби Центральної Ради.
25. Педагогічна освіта в Україні радянського періоду.
26. Відродження національної педагогічної освіти у незалежній Українській державі.
27. Сформулюйте сутність поняття дидактика вищої школи.
28. Назвіть основні категорії дидактики вищої школи.
29. Дайте стислу характеристику основним моделям освіти.
30. Охарактеризуйте провідні форми навчання.
31. Розкрийте специфіку лекційних занять з педагогіки.
32. Розкрити сутність та взаємозв'язок понять «освітні технології», «педагогічні технології», «навчальні технології», «педагогічна техніка»
33. Проаналізувати різні підходи до класифікації педагогічних технологій.
34. Охарактеризувати сучасні педагогічні технології.
35. Розкрити специфіку модульно-рейтингової технології.

36. Дати характеристику контекстно-модульній технології навчання.
37. Визначити сутність понять контроль, оцінка, облік знань, умінь та навичок та їх взаємозв'язок.
38. Дати характеристику основним функціям контролю знань, умінь та навичок студентів.
39. Розкрити сутність різних видів перевірки ефективності пізнавальної діяльності студентів.
40. Охарактеризувати методи і форми організації контролю знань, умінь та навичок студентів у вищому педагогічному закладі освіти.
41. Проаналізувати різні підходи до оцінки знань, умінь та навичок студентів.
42. Вища школа як педагогічна система.
43. Відмінності педагогічного процесу у середній школі і вищому навчальному закладі.
44. Моделі освіти та педагогічні системи різних країн.
45. Навчання як процес взаємодії викладання і навчання.
46. Функції навчання.
47. Форми навчання у вищій школі.
48. Самостійна робота у вищій школі.
49. Виховання у ЗВО.
50. Особистісна позиція студента як основа продуктивної взаємодії з викладачем у навчальному процесі у вищій школі.
51. Професіоналізм викладача вищої школи.
52. Лекторська майстерність викладача.
53. Педагогічна культура викладача ЗВО.

11. Методичне забезпечення

1. Методичні розробки
2. Мультимедійні засоби
3. Відеофільми

11. Рекомендована література

Основна література

1. Савченко В.Г., Приходько В.В., Андрушина Л.Л. Педагогіка вищої школи (навчальний посібник) . Дніпро, 2018.
2. Андрушина Л.Л. Родіна Л.Л. Методичні рекомендації «Курс практичних занять з педагогіки вищої школи» (для студентів спортивних ЗВО). Дніпро, 2016.
3. Закон України “Про вищу освіту” від 5.09. 2017 р. № 2145-VIII.
4. Кондрашова Л. В. Педагогіка высшей школы: проблемы, поиски, решения [Текст] : [моногр. очерк] / Л. В. Кондрашова ; Черкас. нац. ун-т им. Богдана Хмельницкого. Кривой Рог : ЧНУ им. Богдана Хмельницкого, 2014. - 393 с.

5. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / О.В.Малихін, І.Г.Павленко, О.О.Лаврентьєва, Г.І.Матукова. К., 2014.
6. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М.М. Фіцула. К. : «Академвидав», 2006. 352 с.
7. Чайка В.М. Основи дидактики : Навч. посіб. К. : «Академвдав», 2011. 240 с.

Додаткова література

8. Вітвицька С. Основи педагогіки вищої школи: Навчальний посібник/ С. Вітвицька,; М-во освіти і науки України, Житомирський державний пед. ун-т ім. Івана Франка . - К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 314 с.
9. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія [Текст] : навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко. Дніпропетровськ : Акцент, 2014. - 416 с.
10. Гура О. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: Навчальний посібник/ О. Гура,; М-во освіти і науки України. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 223 с.
11. Журавська Н. С. Методика навчання та виховання у закладах вищої освіти країн Європейського Союзу та України: порівняльний аспект [Текст] : монографія / Н. С. Журавська. Київ ; Ніжин : Лисенко М. М. [вид.], 2015. - 607 с.
12. Закон України “Про вищу освіту” від 1.07. 2014 р. № 1556-VII.
13. Закон України “Про вищу освіту” від 5.09. 2017 р. № 2145-VIII.
14. Кондрашова Л.В. Педагогіка в запитаннях і відповідях : навчальний посібник / Л.В.Кондрашова, О.А. Пермяков, Н.І. Зеленкова, Г.Ю. Лаврешина. К. : Знання, 2006. 252 с.
15. Кудря М. М. Педагогічні засади збереження національної ідентичності вищої освіти України в контексті глобалізації [Текст] : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Кудря Микола Миколайович ; Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка. Житомир, 2012. 20 с.
16. Корсак ЮВ. Світова вища освіта: порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів: Монографія. К., 1997.
17. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / В.Л.Ортинський. К. : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
18. Педагогіка / За ред. М.Л. Ярмаченка. К., 1985.
19. Приходько В. В. Стратегія реформи національної вищої школи : монографія / Приходько В. В. Дніпропетровськ : Журфонд, 2014. 460 с.
20. Рудницька О.П., Болгарський А.Г., Свистельнісова Т.Ю. Основи педагогічних досліджень. К., 1998.
21. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / М.М.Фіцула. – К. : Академвидав, 2010. 456 с.
22. Черняк С. Г. Педагогіка вищої школи [Текст] : навч. посіб. / Сергій Черняк, Олександр Рябуха. К. : Академперіодика, 2012. 230 с.
23. Алексеєва Т.В. Психологічні фактори та прояви процесу адаптації студентів до навчання у вищому навчальному закладі. <http://www.lib.ua-ru.net/inode/p-2/8565.html>

24. Гончаров С.М. Дидактичні основи кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Рівне: НУВГП, 2006. 192с.
<http://nuwm.rv.ua/pages/goncharov/monograf.html>